

Fysioterapi for AIDS-patienter

AIDS-patienter er ofte stærkt fysisk svækket. Mange er meget magre, bl.a. som følge af de lange perioder med diarré. Mange har kvalme, enten som følge af selve sygdommen eller som følge af den medicin, de får.

Den almindelige svækkelse af organismen kan i nogen grad imødegås ved genoptræning. AIDS-patienter har derfor ofte brug for fysioterapi for at holde sig i form.

Jesper Lassen, Hvidovre Hospital, er en af de fysioterapeuter, som arbejder med AIDS-patienter. Han fortæller, at terapien hele tiden skal ændres. Foruden den almene svækkelse giver HIV-infektionen ofte neurologiske forstyrrelser. Hertil kommer hyppigt en psykisk betinget anspændthed. Nogle gange kan AIDS-patienten have uro i musklerne, andre gange smerter, andre gange spændinger i nakken m.v.

På billederne er Jesper Lassen og en AIDS-patient i gang med nogle karakteristiske øvelser. Endnu foregår det på Hvidovre Hospital. Jesper Lassen håber fra nytår at kunne starte et forsøg med fysioterapi i patienternes hjem. I givet fald skal forsøget finde sted i samarbejde med hospitalets hjemmepleje-projekt.

- Efter fysioterapien er patienterne ofte trætte, fortæller han. Men som det er i dag, er det nok ikke øvelserne, der trætter mest. En patient bruger ofte kun en halv time på øvelserne, men måske to-tre timer på at komme frem og tilbage, vente på en taxa, vente på tur. Vi kan udnytte AIDS-patienternes sparsomme ressourcer meget bedre, hvis øvelserne kan foregå i hjemmet.

Hjemme-fysioterapi kendes fra andre sygdomme, men har hidtil ikke været anvendt for AIDS-patienter.

- Men fysioterapien kan tilrettelægges meget mere rationelt, hvis den sker i hjemmet, siger Jesper Lassen. Terapien kan meget bedre relateres til patientens miljø, f.eks. sådan, at vi målrettet træner de trapper, de toiletbesøg m.v. som giver problemer i hjemmet.

- Det er vigtigt, at behandlingen

foregår på patientens betingelser og ikke på hospitalets præmisser. Det gælder om at udnytte de små ressourcer, der er hos nogle af AIDS-patienterne så godt som muligt, bl.a. for at patienten selv kan opleve, at der stadig er nogle ressourcer, som er værd at udvikle. Det er et spørgsmål om livskvalitet, og så bør vi ikke spille

patientens kræfter unødigt.

Jesper Lassen vil ikke blot give patienterne fysioterapi, men også rådgive om f.eks. hjælpemidler i hjemmet - skal der f.eks. en anden seng til eller fjernes et dørtrin? Desuden skal han rådgive de frivillige hjælpere i løfteteknik m.v.

ng.

FOTO: ALFA-PRESS

SE FOTOREPORTAGEN PÅ SIDE 4-5

AIDS-Nyt er udgivet af Sundhedsstyrelsen.

Daglig redaktion: Michael von Magnus (ansv.), Børn Knudsen og Flemming Stenz, AIDS-Sekretariatet, samt journalisterne Niels Glavind, Bureau 2000, og Jens-Emil Nielsen, Komiteen for Sundhedsoplysning. I et rådgivende redaktionspanel sidder desuden Henrik Zoffmann, Statens Seruminstitut, Finn Trunk Black, Marselisborg Hospital samt AIDS-konsulent Lisbeth Rasmussen, Viborg Amt.

Grafisk tilrettelæggelse: Freddy Pedersen.

Oplag: 23.000 eks.

ISSN 0902-5375

En årgang af AIDS-nyt er på mindst 10 numre af normalt 8 sider. Et **årsabonnement** tegnes ved at sende 40 kr. til Avispostkontoret, 1535 København V på Gironr. 8 63 79 97.

Adresseændring sker ved henvendelse til posthuset.

Nærmere oplysning om AIDS fås hos:

AIDS-Linien, Tlf.: 33 91 11 19

(alle dage 9-23)

AIDS-Info-Fvn. Tlf.: 65 01 11 19

Indhold

Møder med

AIDS-nøglepersoner 3

En smittet pr. 100 år 3

Fotoreportage om fysio-

terapi for AIDS-patienter... 4-5

World AIDS Day

- lokale arrangementer 6-7

AIDS-patienter i alle amter 8

AIDS-Sekretariatet søger ny leder

Sundhedsstyrelsen søger nu stillingen som leder af AIDS-Sekretariatet besat på ny. Det er en stilling med store muligheder, og for at tiltrække kvalificerede ansøgninger bringes stillingsopslaget også i AIDS-Nyt.

SUNDHEDSSTYRELSEN Leder af AIDS-Sekretariatet

En stilling som leder af AIDS-sekretariatet i Sundhedsstyrelsen ønskes besat pr. 1. januar 1990 eller snarest derefter og foreløbig indtil 31. december 1991.

Stillingen er placeret i Sundhedsstyrelsens 4. afdeling, hvis sagsområde bl.a. omfatter smitsomme sygdomme og epidemibekæmpelse. Den pågældende skal forestå ledelsen af AIDS-sekretariatet.

AIDS-sekretariatets opgaver er at medvirke til iværksættelse og koordination af smittebekæmpende foranstaltninger i videste forstand. Sekretariatet varetager Sundhedsstyrelsens oplysningsindsats vedrørende HIV og AIDS. Herudover varetager sekretariatet den løbende sagsbehandling på området samt rådgivning af myndigheder og institutioner m.v.

AIDS-sekretariatets personale vil ud over lederen omfatte tre sagsbehandlere og to assistenter. Sekretariatslederen vil over for den administrerende overlæge i afdelingen være ansvarlig for sekretariatet og skal i denne forbindelse varetage den daglige personaleledelse og fordelingen af opgaver i sekretariatet.

Stillingen giver store udfordringer, idet den fremtidige indsats over for AIDS kræver nytænkning, udadvendthed og engagement.

Stillingen giver samtidig store muligheder for at påvirke indsatsen i AIDS-bekæmpelsen i samarbejde med offentlige myndigheder, private organisationer, reklamebureauer m.v.

Stillingen ønskes besat med en person med en samfundsmedicinsk, samfundsvidenskabelig eller anden relevant uddannelse.

Såfremt stillingen besættes med en person med en samfundsvidenskabelig uddannelse, vil aflønningen svare til den fælles akademiske lønsskala med et tillæg på 97.200 kr. i grundbeløb, jf. aftale af 28. december 1987 mellem Finansministeriet og Danmarks Jurist- og Økonomforbund om ansættelse i chefstillinger, der ikke er oprettet som tjenestemandstillinger, hvis stillingen besættes med en person med en anden uddannelse, vil lønnen blive fastsat efter aftale mellem Finansministeriet og den relevante organisation.

Telefonisk forespørgsel kan rettes til overlæge Michael von Magnus, telefon 33 91 16 01, lokal 3301.

Ansøgningen med oplysning om uddannelse og tidligere virksomhed m.v. indsendes til **Sundhedsstyrelsen, Amaliegade 13, Postboks 2020, 1012 København K** og skal være styrelsen i hænde **senest den 27. november 1989, kl. 12.00.**

AIDS-sekretariatet er flyttet

Sundhedsstyrelsens AIDS-Sekretariat har fået nye lokaler i Amaliegade 7. Flytningen betyder, at AIDS-sekretariatet kommer nærmere Sundhedsstyrelsens øvrige afdelinger. Postadressen er fortsat Postboks 2020, Amaliegade 13, 1012 K.

Oplysning

Nøglepersoner villige til fortsat AIDS-indsats

Såkaldte nøgle- og kontaktpersoner fra hele landet var 8. og 9. november indkaldt til møde af Sundhedsstyrelsen.

Nøglepersonerne er de ca. 15 personer i hvert amt, som har gennemgået et kursusforløb i 1987-88, og som arbejder med lokal AIDS-oplysning. Kontaktpersonerne er ansvarlige for kontakten mellem centrale myndigheder som Sundhedsstyrelsen og det lokale arbejde.

Formålet med mødet var dels at give deltagerne en opdatering af den faglige viden om HIV og AIDS, dels at diskutere den centrale informationsindsats.

Mødet viste, at der fortsat er mange, der godt vil være med i en indsats mod AIDS. Flere deltagere

Ca. 100 nøglepersoner fra amter øst for Storebælt var til orienteringsmøde i Eigtveds Pakhus i København.

FOTO: ALFA-PRESS

nævnte dog, at det kunne knibe med opbakning og ressourcer.

Bjørn Knudsen fra Sundhedsstyrelsens AIDS-Sekretariat præsenterede noget af det materiale, som vil blive udsendt til offentligheden i den kommende tid - nye video'er, en sikkersex-tegnefilm, en ny narkopjece. Bjørn Knudsen fortalte også om overvejelser om den fremtidige centrale oplysningsindsats: Behovet for løbende opmærksomhedsskabende kampagner, nye materialer til arbejdspladserne, materiale til udviklingshæmmede, en kommende revision af AIDS-Nyt m.v.

Fra deltagernes side blev der bl.a. udtrykt ønske om mere kontakt med AIDS-Sekretariatet, viden om internationale forhold, kampagner rettet mod værtshus- og diskoteksmiljøer, inddragelse af lokalradio'er m.v.

En smittet pr. 100 år ?

I en artikel i Ugeskrift for Læger den 6. november giver lægerne Ole Bent Jepsen og Steffen Strøbæk og hygiejnesygeplejerske Jette Zimakoff, Statens Seruminstitut, en oversigt over de tilfælde af erhvervsbetinget HIV-smitte blandt sundhedspersonale, man kender.

Der kendes ingen tilfælde fra Danmark, hvor personale i sundhedssektoren er blevet smittet med HIV i forbindelse med deres arbejde, men fra udlandet - navnlig USA - opregnes i alt 31 tilfælde. Heraf er man sikker på de 18, mens de 13 anses som sandsynlige.

17 smittetilfælde skyldes kanylestik. 7 tilfælde henføres til snitsår. I seks tilfælde henføres smitten til kontakt med f.eks. slimhinder.

I nogle undersøgelser har man fulgt sundhedspersonale, som er blevet ud-

sat for kanylestik med HIV-inficerede kanyler. Der er opregnet i alt 1500 sådanne stik-eller skæreheld, men kun 8 gav smitte. Risikoen for, at stik med en HIV-smittet kanyel faktisk betyder smitteoverførsel er derfor af størrelsesordenen 0,5 pct. Den tilsvarende risiko for Hepatitis-B-virus er beregnet til 19 pct. Hepatitis-B er meget mere smitsomt.

Forfatterne til artiklen foretager et tankeeksperiment: Hvis danske sygeplejersker i gennemsnit stikker sig med en kanyel hvert 10. år, og hvis 0,1 pct. af patienterne er HIV-smittede, vil der i gennemsnit være 100 år mellem de tilfælde, hvor en dansk hospitalssygeplejerske bliver smittet med HIV på arbejde (idet forfatterne forudsætter, at der er ca. 20.000 sygeplejersker på sygehusene).

Der er dog en del usikkerhed om-

kring disse forudsætninger. F.eks.: Hvor tit stikker sygeplejerskerne sig? Hvad med personale udenfor sygehusene? Forekomsten af HIV-smitte blandt patienterne er også ukendt. Desuden kan risiko'en svinge meget fra arbejdssted til arbejdssted. Forfatterne understreger da også, at der ikke er nogen grund til at slække på sikkerheden.

For at styrke arbejdet med sikkerheden på sygehusene udsender Sundhedsstyrelsen i øvrigt omkring midten af december en videofilm om sikkerhedsforanstaltninger mod HIV-smitte på et sygehus. Video'en vil sammen med et undervisningshæfte kunne lånes på amtscentralerne for undervisningsmidler.

Fysioterapi for AIDS-patienter

①

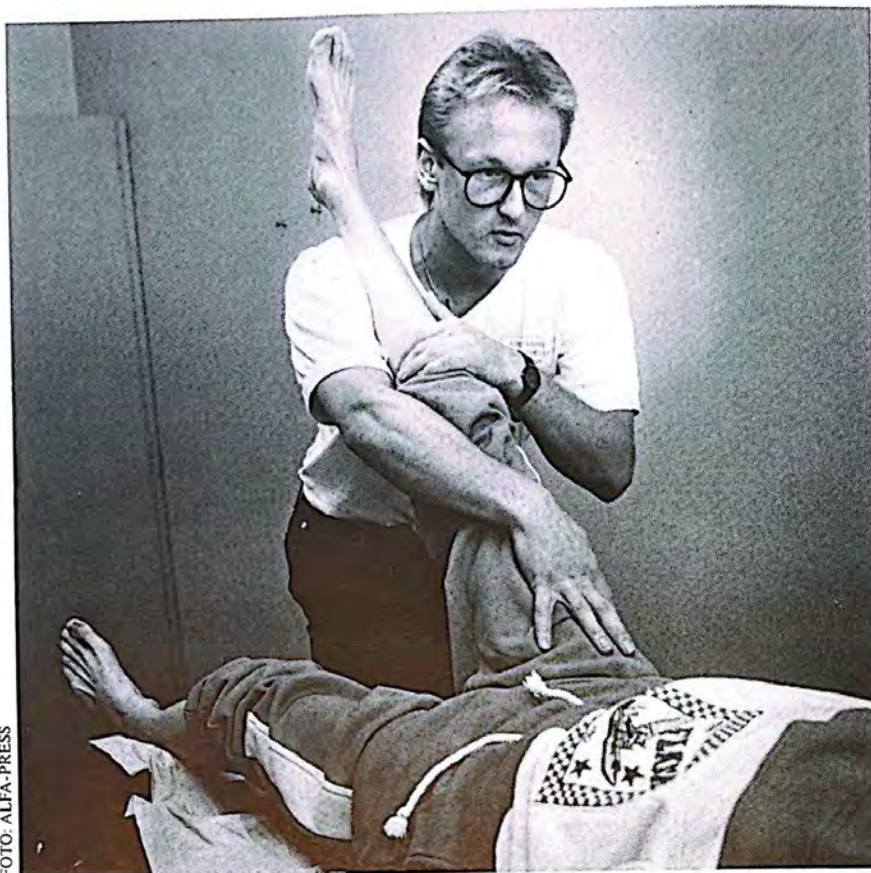

FOTO: ALFA-PRESS

①

Udspænding af benene fører til bedre blodgennemstrømning.

②

Forskellige øvelseteknikker øger musklernes styrke og evne til at koordinere.

③

Jesper Lassen træner balance og muskulær stabilitet i overkroppen med en patient. Jesper skubber let til patienten, som skal søge at holde stillingen. Træningen går ikke blot ud på at styrke musklerne, men også at træne musklernes samarbejde.

④

Muskelstyrketræning i hoftemuskulaturen, hvor benet løftes strakt mod loftet. En af de hjemmeøvelser, patienterne selv kan udføre.

⑤

Konditionstræning kan ofte med fordel relateres til hverdagsituationer, som f.eks. brug af trapper.

②

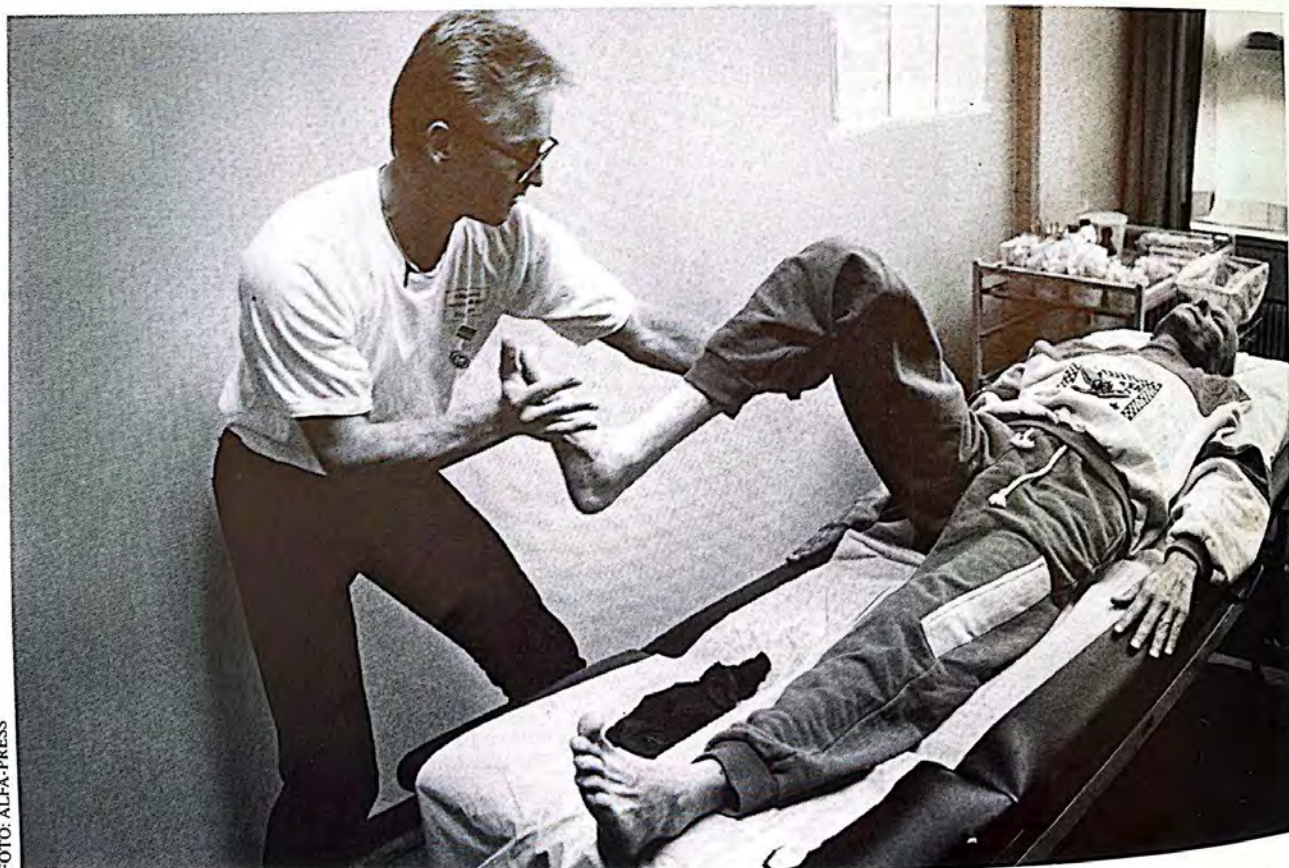

FOTO: ALFA-PRESS

③

FOTO: ALFA-PRESS

⑤

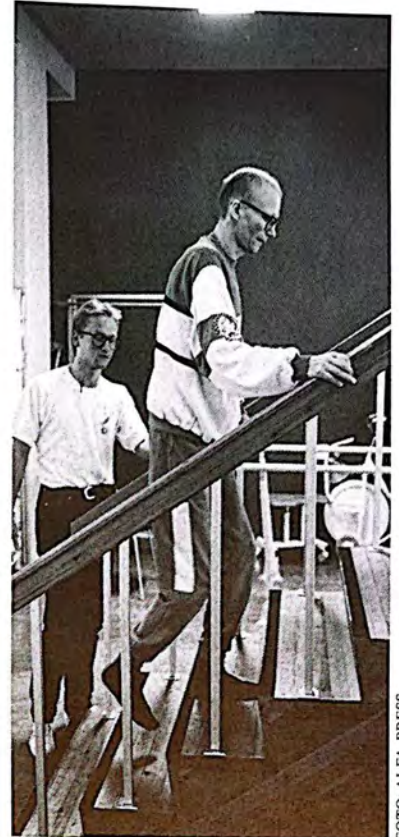

FOTO: ALFA-PRESS

④

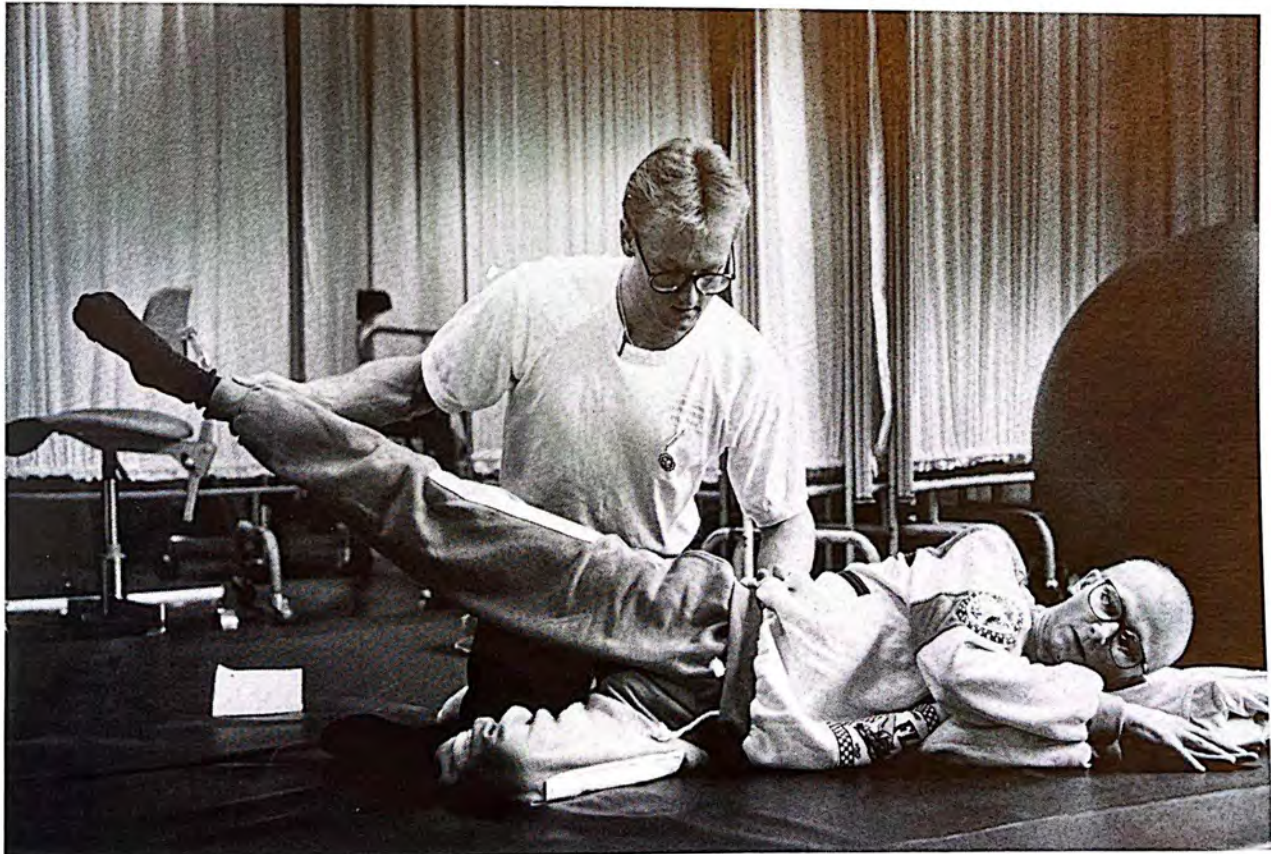

FOTO: ALFA-PRESS

World AIDS Day – de lokale arrangementer

Den 1. december 1989 er det anden gang, verden højtideligholder en »World AIDS Day«. Dagen markeres i de fleste lande, og også i Danmark er planlagt en række lokale aktiviteter.

En rundspørge foretaget af Sundhedsstyrelsens AIDS-Sekretariat fortæller om bl.a. følgende planlagte arrangementer:

København

Under parolen »AIDS angår alle« vil »Gummigården« trække op rundt omkring i byen. »Gården« består af 200-300 mennesker – deriblandt en række kendte kunstnere – som vil uddele kondomer og gratis informationsmateriale talrige steder i Storkøbenhavn. Der er planlagt omkring 100 ruter i hele byen.

Der vil være teltstande fra kl. 10-18 ved Rundetårn, hvor der vil blive serveret varme drikke, solgt bluser, skjorter, tørklæder m.v. Desuden vises video.

Bag arrangementet står AIDS-Fondet, AIDS-Linien, Københavns kommune og Sundhedsstyrelsen.

For Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske starter World AIDS Day kl. 7-9, hvor otte bøsser udklædt som Lucia-piger tager forskud på december måneds Lucia-optog. Det sker på Hovedbanegården.

Senere på dagen vil der blive uddelelse af en særlig homoseksuel julekalender i gaderne omkring Strøget.

Dagen slutter sent om aftenen, hvor en julemand fra HIV-hjælpen vil dele små gaver ud i det indre København med kondomer og informationsmateriale.

Names Project

Som tidligere omtalt i AIDS-Nyt star-

ter et ti dages kulturelt arrangement den 1. december i forbindelse med udstilling af 10 store billedtæpper fra USA og Danmark fra »Names Project«. Hvert tæppe består af otte felter med navne på mennesker, der er døde af AIDS.

Det er AIDS-Linien, der står for arrangementet, der støttes af AIDS-Fondet, Sundhedsstyrelsen og Københavns Kommune.

Arrangementet foregår i Arbejdermusets Festsal, Rømersgade 22 nær Nørreport Station i København, fra 1.12.-10.12. Der er åbent hver dag 10-15 (mandag lukket, onsd. åbent til kl. 20 og weekend 11-16. Den 2.12 er åbningstiden 11-13).

Kunstnere optræder hver dag kl. 14. Onsdag kl. 18. Det foreløbige program ser således ud:

Fredag den. 1.12.: Bodil Udsen, Erik Clausen, »Verdensorkestret« v. Carsten Lund, Nuller, Flemming Quist Møller og Louise.

Søndag den 3.12.: Peter Frödin, Frans Bak og venner, Kenneth Kretzmann, »Micado« Claus Flygare.

Tirsdag den. 5.12.: Birgitte Bruun, Georg Metz.

Onsdag den 6.12.: Ulla Henningsen, Paul Hammerich, Michael Simpson.

Torsdag den 7.12.: Hans Kragh Jacobsen, MC Ejnar.

Fredag den 8.12.: Anne Marie Helger, Peter Larsen, Bruno Bjørn.

Lørdag den 9.12.: Vigga Bro, Cæcilie Nordby, Ib Michael, Kim Sjøgren.

Søndag den 10.12.: Rhea Lehman, Peter Bastian, »Buddha og Bagbordsindianerne«.

Evt. nærmere oplysninger hos AIDS-Linien, tlf. 33 91 11 19. Der er gratis adgang alle dage.

Der er også fortsat mulighed for at komme med i forarbejdning af nye tæpper til »Names Project«.

I forbindelse med arrangementet

har Arbejdermuseet skænket en træskulptur fra Zimbabwe, som går for højeste bud (dog mindst 10.000 kr.). Overskuddet går til AIDS-Fondet.

Frederiksberg

På Frederiksberg er den 1. december 1989 tilrettelagt som »Ung til ung kampagne«. Frederiksberg kommunes AIDS-sekretariat har fået assistance af 10 unge fra lokale gymnasier. De unge skal give AIDS-information til deres kammerater under vejledning af AIDS-sekretariatets personale.

Der afholdes i øvrigt et informationsarrangement den 1. december kl. 14-18 på Frederiksberg Gymnasium, Hollændervej 3. Her vil man bl.a. kunne finde en AIDS-informationsbod, en AIDS-video-hal, en fotoserie m.v.

De unge vil desuden kunne snakke med folk fra Positivgruppen, og Uro-patruljen fra Københavns Politi fortæller om narkotika.

Om aftenen er der et underholdningsarrangement for de unge i hallen på Ungdomsskolen, Sophus Francks Vænge 32, kl. 19-24. Her spiller gruppen »Backdoors«. Der er desuden diskotek og præmiekonkurrence.

For det voksne publikum er der underholdning kl. 22 af skuespillerinden Ulla Jessen på Café »Intime« Allégade 25, Frederiksberg.

Sønderjyllands amt

Den lokale afdeling af Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske står for et arrangement i Sønderborg på hjørnet af Perlegade og Jernbanegade, hvor der uddeles pjecer og diskuteres emner inden for AIDS-problematikken.

Fyn

AIDS-Info i Odense står for flere arrangementer den 1. december.

En bus vil holde i Odense bymidte, og kl. 11 vil Odense Teater spille forestillingen »Er der tigre i Congo?«. Det forventes, at lokale kunstnere og politikere vil medvirke med uddeling af gratis informationsmateriale.

Fra kl. 11 vil der også være åbent hus hos AIDS-Info i Odense, Klaregade 35. Der vil blive serveret gløgg og æbleskiver. En non-stop video vil bl.a. vise OBS-spot om AIDS og filmen »Et andet liv«.

Sygeplejerskeskolen ved Odense By Sygehus står for en teltstand i Odense bymidte, hvor der vil blive uddelt informationsmateriale m.v.

Bornholm

På Rønne Centralbibliotek planlægges en udstilling med plakater og informationsmateriale. Desuden arrangeres 1. december en teltstand med kaffe og

kager på Storetorv i Rønne kl. 14-18. En udstilling planlægges også på Nexø Rådhus.

En lokal bornholmsk AIDS-linie vil holde åbent 1. december kl. 12-22 på telefon 53 95 95 09, og Danmarks Radios lokale radio ventes at udsende en rundbordssamtale om AIDS kl. 18.05.

Ribe amt

Kl. 9-20 afholdes en udstilling på centortorvet i Sædding Centret ved Esbjerg. Der uddeles informationsmateriale og kondomer.

Århus amt

Der afholdes et større arrangement på Møllevangsskolen, Fulgebakkevej, Århus V, den 1. december kl. 9-16. Bag arrangementet står AIDS-Info-Århus, Århus Kommune og Århus Amtskommune.

Alle er velkomne, men arrangementet er særlig rettet mod folkeskoler, gymnasier, handelsskoler, tekniske

skoler, sygehuse og arbejdspladser. Der vil bl.a. foregå følgende aktiviteter:

- En konkurrence er udskrevet på forhånd. Der konkurreres om noveller, lyrik, tekster/sange.
- Ungdomsskoler opfører AIDS-teater.
- Hasle/Åbyhøj Ungdomsskole opfører en AIDS-musical.
- En tipskonkurrence om AIDS med præmier.
- Lysbilleder af plakater om AIDS fra hele verden.
- Udstilling af informationsmateriale.
- Udstilling af PC-programmer om AIDS.
- Boder fra følgende foreninger og institutioner:

World Best, Blodbanken, Århus kommune, Ungdomsringen, Århus AIDS-Info, Ungdomscentret, Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Folkebevægelsen mod Hårde Stoffer, AIDS-Ambulatoriet på Marselisborg Hospital, Århus Amtskommunes Sygehusforvaltning.

FOTO: ALFA-PRESS

»Vores liv, vores verden – lad os passe på hinanden« er det specielle slogan for dette års World AIDS Day, som især fokuserer på ungdommen. Det fremgår af en pressemeddelelse fra WHO, som har vedlagt billedet med denne tekst: The Guard march past a stand with free condoms.

AIDS-patienter i alle amter

Oktober 1989 blev der anmeldt 15 tilfælde af sygdommen AIDS til Statens Seruminstitut. Pr. 31. oktober er man dermed oppe på i alt 484 AIDS-tilfælde. Heraf var 270 døde.

Hvis en person får diagnosen AIDS, søger man at klarlægge en sandsynlig smittevej ved at udspørge om risikoadfærd. I nogle tilfælde må man dog slå sig til tåls med at angive en »ukendt smitemåde«. Der kan f.eks. være tale om, at patienten ikke ønsker at give nærmere oplysninger om sin seksualitet - f.eks. om, at han har haft sex med mænd, selv om man måske er gift.

Omkring 2.000 personer er undersøgt for antistoffer mod HIV - det virus, der giver AIDS - og er fundet smittet. En del mennesker kan være

smittet uden at have fået det konstateret ved en antistof-undersøgelse. Man skønner, at der samlet er omkring 5.000 HIV-smittede i Danmark, men der er usikkerhed om tallet.

Geografisk har sygdommen overvejende været koncentreret om hovedstaden, som det fremgår af følgende ta-

bel. Tabellen viser dog også, at der i dag er patienter med AIDS i alle danske amter.

Geografisk henføres personer til »andet« hvis de har tilknytning til det danske behandlingssystem, men ikke er borgere i et amt, f.eks. fordi de er udlandsdanskere eller udlændinge.

Tegn abonnement på AIDS-Nyt

Du kan tegne abonnement på AIDS-Nyt ved at sende 40 kr. til Avispostkontoret, 1535 København V på giro nr. 8 63 79 97. De 40 kr. dækker en årgang på 10 numre.

Amt	Antal tilfælde pr. 31.10.1989
Københavns kommune ...	226
Frederiksberg kommune ...	70
Københavns amt	56
Frederiksborg amt	27
Roskilde amt	12
Vestsjællands amt	11
Storstrøms amt	8
Bornholms amt	2
Fyns amt	10
Sønderjyllands amt	1
Ribe amt	3
Vejle amt	8
Ringkøbing amt	7
Århus amt	29
Viborg amt	2
Nordjyllands amt	6
Andet	6
I alt	484

Aktuelle tal

Anmeldte AIDS-tilfælde pr. 31.10.1989

Smittet ved	Mænd	Kvinder
Homoseksuel kontakt	381	0
Intravenøst stofmisbrug	9	8
Homoseksuel kontakt og intravenøst stofmisbrug	6	0
Behandling af blødersygdom	12	0
Blodtransfusion	3	7
Heteroseksuel kontakt	21	9
Fødsel eller graviditet	3	2
Ukendt smitemåde	23	0
Under udredning	0	0
I alt	458	26

